

Höstens nya böcker

Två böcker av IFN-forskare har nyligen presenterats: Den kapitalistiska välfärdsstaten av Andreas Bergh och Den ekonomiska människan av Mikael Elinder som är affilierad till IFN och verksam vid Uppsala universitet. Under november kommer även The EU's role in fighting global imbalances med Lars Oxelheim som en av redaktörerna och Magnus Henrekson som en av skribenterna. Magnus Henrekson och Mikael Stenkula är även författare till en lärobok om entreprenörskap som släpps i januari 2016.

Andreas Bergh, IFN och Lunds universitet, har omarbetat och uppdaterat boken *Den kapitalistiska välfärdsstaten* (Studentlitteratur) som nu ges ut i en fjärde upplaga. Innehåller den några nyheter?

– I den nya boken diskuteras orsakssambandet mellan institutioner och välstånd samt om vinster i välfärden. Den behandlar även ny forskning om problemen i den svenska skolan och om tillitens betydelse för de svenska framgångarna, förklarar Andreas Bergh.

En av de frågor som Bergh försöker besvara i boken är om den svenska välfärdsstaten kan bestå i framtiden.

Mikael Elinder fick idén till boken om den ekonomiska människan från sina studenter:

– Studenterna kritiserar att vi på grundkursen fokuserar på förståelse av och att räkna på traditionella nationalekonomiska modeller. De frågar sig hur relevanta dessa är i dag. Det är egentligen först på forskarnivå som man diskuterar och granskar teorierna.

Mikael Elinder säger att nationalekonomi är mycket bredare än vad många tror. Och det försöker han förmedla i sin bok. Han menar att nationalekonomiska modeller inte kan förklara allt utan att man i vissa fall bör ta hjälp av andra ämnen, exempelvis psykologi.

Boken skiljer sig från traditionella böcker i mikroteori

efterom den helt är inriktad på konsumtionsteori – det vill säga hur enskilda bestämmer vilka och hur mycket varor och tjänster de köper. Varför just konsumtionsteori?

– Den utgör grunden för hur nationalekonomer tänker kring hur individer fattar beslut, vilket ger en bra grund för fördjupning i nationalekonomi.

I sin bok tar Mikael Elinder sig an två mindre vanliga ämnen för nationalekonomi på grundnivå: politiskt beslutsfattande och brottslighet. Han kommer fram till att ”de höga nivåer på valdeltagande som finns i de flesta demokratier inte kan förklaras av modeller baserade på rationalitet och snävt egenintresse”.

– När standardmodellen inte fungerar så kan ofta psykologer eller sociologer visa vägen, säger Elinder.

Vad gäller brottslighet pekar han på att man med modellen inte kan förklara varför män begår fler brott än kvinnor. Samtidigt förutspås exempelvis att brottsligheten minskar om sannolikheten att åka fast ökar, vilket har bekräftats i bland annat svenska studier.

Kommande seminarier: 25 november – skolforskning; 16 december – Politics vs the economy? When policy uncertainty curbs economic growth; 19 januari – ny bok om entreprenörskapets ekonomi.

Prisad forskning om karriärvägar i politiken

Under 2015 har två vetenskapliga artiklar med nationalekonomen Johanna Rickne som en av författarna antagits för publicering i världens främsta vetenskapliga tidskrift för statsvetenskap: American Political Science Review. Båda artiklarna, liksom mycket av Johanna Ricknes forskning, handlar om urval till högre positioner inom organisationer.

Johanna Rickne har även uppmärksammats på andra sätt. Nyligen mottog hon ”pris till unga forskare” på 100 000 kronor från Jacob Wallenbergs Stiftelsens särskilda fond.

– Att publicera artiklar och tilldelas priser är i viss mån ett lotteri, men jag är jätteglad över att min forskning uppmärksammas på detta sätt” säger Johanna Rickne.

Vad betyder det för dig och din forskning att artiklar publiceras i en tidskrift som American Political Science Review?

Förhoppningsvis innebär det att fler människor hittar och läser artiklarna, och att det blir lättare att få forskningssmedel för att fortsätta studera närliggande områden!

Varför forskar du om demokratiska val i allmänhet och kvinnors villkor i politiken i synnerhet?

Jag har valt forskningsområden som jag tycker är viktiga och intressanta samhällsfrågor. Jag ser politiken som ett intressant område för att undersöka olika faktorer som kan påverka människors möjligheter att komma till toppen inom en organisation. Med hjälp av data från politiken kan vi exempelvis undersöka effekten av könskvotering. Det är också en fördel att politiska karriärstegar är mer jämförbara mellan partier, platser och över tid.

Tror du att din och andras forskning kan påverka samhället?

Jag tror att forskare har stora möjligheter att påverka. När det gäller det forskningsprojekt som jag arbetar med har vi exempelvis skrivit underlagsrapporter till två olika statliga utredningar under 2015.

Vad ska du göra för prispengarna från Jacob Wallenbergs Stiftelse?

Det blir antagligen en resa till Kina för att träffa medförfattare i ett nytt projekt om lokala politikernas karriärer och cykler i offentliga investeringar.

Artiklarna som under 2015 accepterats för publicering i *American Political Science Review*:

- ”The Primary Effect: Preference Votes and Political Promotion” av Olle Folke, Torsten Persson och Johanna Rickne.
- ”Gender Quotas and Women’s Political Leadership” av Diana O’Brien och Johanna Rickne.

Nya på IFN

Lovisa Persson är ny ordinarie forskare på IFN. Hon disputerar under hösten i nationalekonomi vid Uppsala universitet. Avhandlingsämnet är offentlig och politisk ekonomi. Lovisa ska forska inom programmet Tjänstesektorns ekonomi.

Nikita Koptug är ny ordinarie forskare. Han disputerar på Handelshögskolan i Stockholm i slutet av oktober med en avhandling om bl.a. hur konsumenter reagerar när en bilproducent går i konkurs. På IFN forskar han inom programmet Globaliseringen och företagen.

Anna Häger Glengård är ny affilierad forskare till IFN. Hon är ekon.dr och lektor vid Lunds universitet. Hennes avhandling handlade om konsekvenser av att införa vårdval i svensk primärvård. Hon har skrivit en rapport för programmet Tjänstesektorns ekonomi.

Wolfgang Gick, professor vid Free University of Bolzano, Italien, har affilierats till IFN. Gick forskar bland annat om regleringspolitik. En av de frågor han studerar är hur man bäst utformar upphandlingskontrakt. Han är knuten till programmet Elmarknadens ekonomi.

IFN:s forskningsresultat publiceras i olika kanaler. All forskning presenteras först i ett working paper. Hittills i år har 30-talet sådana presenterats på IFN. Nästa steg är publicering i refereegranskade vetenskapliga tidskrifter. Följande artiklar är de senaste som accepterats för sådan publicering. Ytterligare artiklar finns att läsa på www.ifn.se.

Thierry Verdier och **Yves Zenou**, "The Role of Cultural Leaders in the Transmission of Preferences", *Economics Letters*.

I denna uppsats studerar forskarna hur kulturella ledare bidrar till etniska minoriteters socialisering (anammande av normer/kultur). Forskarna finner att när kulturella ledare (en som är religiös och en som är sekulär) finns med i bilden och tävlar mot varandra så kan det inte skapas en jämvikt där alla etniska minoriteter antingen är religiösa eller sekulära.

Roger Svensson, "Periodic Re-Coinage as a Monetary Tax: Conditions for the Rise and Fall of the Bracteate Economy", *Economic History Review*.

Periodiska myntindragningar var vanliga under medeltiden. I denna studie analyseras den geografiska och tidsmässiga utbredningen samt villkoren för, och konsekvenserna av, ett sådant monetärt system.

Olle Folke, Torsten Persson och **Johanna Rickne**, "The Primary Effect: Preference Votes and Political Promotions", *American Political Science Review*.

Forskarna studerar hur de politiska partiernas nomineringsprocesser påverkas av valresultat. Slutsatsen är att fördelningen av personröster i svenska kommuner har en stark påverkan på vilka politiker som får de mest inflytelserika posterna. På detta (indirekta) sätt har personvalet inneburit en förbättrad möjlighet till ansvarsutkrävande av enskilda politiker.

Ola Andersson, Marieke Huysentruyt, Topi Miettinen och Ute Stephan, "Person-Organization Fit and Incentives: A Causal Test", *Management Science*.

Forskarna studerar treenigheten mellan person, organisation och incitament. De finner att prosociala individer matchade med en prosocial organisationskultur är extra produktiva. Resultaten är centrala för organisationer med prosociala kulturer, exempelvis välgörenhetsorganisationer och icke-vinstdrivande företag.

Maria Persson och Fredrik Wilhelmsson, "EU Trade Preferences and Export Diversification", *World Economy*.

Ett uttalat politiskt mål med unilaterala handelspreferenser för utvecklingsländer är att dessa särskilda handelsavtal ska bidra till exportdiversifiering. Denna studie visar att följden ofta (men inte alltid) blir den rakt motsatta: utvecklingsländerna som erbjuds lägre handelshinder specialiserar sig på färre exportvaror.

Magnus Henrekson och **Daniel Waldenström**, "Inheritance Taxation in Sweden, 1885–2004: The Role of Ideology, Family Firms and Tax Avoidance", *Economic History Review*.

Forskarna studerar den långsiktiga utvecklingen av arvs- och gåvoskatten i Sverige från införandet 1885 till avskaffandet 2004. De konstaterar att ideologiska motiv är en viktig förklaring till de stora höjningarna av arvsskattesatserna 1934 och 1948, men att allt fler kryphål gjorde att skatten efter hand förlorade sin legitimitet och därför avskaffades 2004.

Working papers

De senaste publicerade studierna i IFN:s working paper-serie tar upp en rad olika ämnen:

- Undermedvetna signaler kan styra generositeten av Ola Andersson och medförfattare.
- Skatt på pengar ger cykliskt inflationsmönster av Roger Svensson och medförfattare.
- Private equity och institutionella faktorerers betydelse för affärsgrupper i Afrika av Lars Oxelheim och medförfattare.
- Utdelningskatt hämmar ekonomisk tillväxt av Åsa Hansson och medförfattare.
- Mer generella skatter kan öka toleransen mot minoriteter och oliktankande av Niclas Berggren och Therese Nilsson.
- Strukturella reformer betydelsefulla för den positiva utvecklingen av det svenska näringslivet efter 1990-talskrisen av Fredrik Heyman, Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson.
- Styrelsen har nyckelansvar för hanteringen av företagets valutarisk av Lars Oxelheim och medförfattare.
- Människor flyttar från korrupta länder av Andreas Bergh, Therese Nilsson och medförfattare.
- Euron och den europeiska integrationen: finanspolitiska regler, finanspolitiska råd och finanspolitisk union av Lars Calmfors.
- Hur kom de ekonomisk-politiska ramverken i Sverige till och hur ändamålsenliga är de? av Lars Calmfors.

17 september | Henrik Jordahl, som nyligen valts in som ledamot i Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), talade på ett frukostmöte arrangerat av IVA:s Näringslivsråd. Ämnet var "Välfärd – tillväxtsektor som engagerar". I panelen ingick även Henrik Borelius, koncernchef Attendo, och Liselott Kilaas, koncernchef Aleris.

23 september | Mario Blázquez de Paz, IFN, var gästföreläsare på Handelshögskolan i Jönköping. Ämnet var "Games: theory, experiments and applications". Studenterna arbetade i grupper för att lära sig spelteorins grund, för att i nästa steg analysera de strategier som företag använder i en elauktion.

IFN-forskare citeras och skriver om sin forskning i olika medier. Ett aktuellt ämne är den nya delningsekonomin. Två forskare har skrivit om Airbnb: Andreas Bergh förklarar i en krönika i Svenska Dagbladet att "med tanke på dessa tjänsters popularitet gissar jag att en tillåtande hållning mot korttidsuthyrningar kommer att öka lägenhetspriset på samma sätt som ett avklarad stambyte eller en snabb internetuppkoppling". I ett debattinlägg i Expressen föreslår Martin Ljunge att Airbnb ska släppas in i studentbostäderna: "Beståndet av studentbostäder är underutnyttjat, och här finns en möjlighet att använda det bättre."

Foto: Sigurdur J. Olatísson

16 september | Lars Oxelheim var jämte tidigare statsminister Fredrik Reinfeldt en av talarna under inledningen på Business Arena Stockholms konferens om makroekonomi, globala influenser och infrastruktur. Titeln på hans anförande var "Läget i den globala ekonomin". Lars Oxelheim deltog även i en paneldebatt om finansiering och räntor.

29 september | Gabriel Heller Sahlgren har forskat om finsk skolpolitik och landets sjunkande Pisa-resultat. Hans studier var ämnet för ett seminarium arrangerat av tankesmedjan Magma i Helsingfors. Media bevakade arrangemanget och finsk tv sände ett inslag med intervju i nyhetsprogrammet samma kväll.

Tips: besök Arbetsmarknadsekonomiska rådets webbplats – arbetsmarknadsekonomiskaradet.se

Nyhetsbrev:
"Nyheter från IFN" utkommer åtta gånger per år. Dessutom publiceras "News from IFN" två gånger årligen.

Nyhetsbrev

Redaktör för Nyheter från IFN: Elisabeth Precht, elisabeth.precht@ifn.se; tfn 08-665 4525.